

Zitting 2002-2003

4 juni 2003

## BEKNOPT VERSLAG

VERGADERING

INHOUDSOPGAVE

### Actuele vragen

- van de heren Ludwig Caluwé en Johan Malcorps (Wijzigingen aan het investeringsplan van de NMBS en de tweede spoortoegang tot de Antwerpse haven)  
met antwoord van minister Gilbert Bossuyt 3
- van de heer Bart De Smet (Stijgende jeugdwerkloosheid)  
met antwoord van minister Renaat Landuyt 3
- van de heer Dirk De Cock, mevrouw Margriet Hermans en de heer Pieter Huybrechts  
(Enquête van het tijdschrift Klasse betreffende de beoordeling van herexamens)  
met antwoord van minister Jaak Gabriels 4
- van de heer Stefaan Platteau (Publiek-private samenwerking in de socialewoningbouw)  
met antwoord van minister Jaak Gabriels 5

## **Ontwerp van decreet**

- Integrale jeugdhulp
  - Algemene bespreking  
(Sprekers : de heer Jan Roegiers, verslaggever, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Patricia Ceysens, mevrouw Marijke Dillen, mevrouw Ria Van Den Heuvel, mevrouw Sonja Becq en minister Adelheid Byttebier) **6**
  - Artikelsgewijze bespreking  
(Spreker : mevrouw Trees Merckx-Van Goey) **12**

## **Brief van de minister-president** **12**

## **Ontwerp van decreet**

- Integrale jeugdhulp
  - Aangehouden stemmingen **13**
  - Hoofdelijke stemming  
(Sprekers : mevrouw Mieke Van Hecke en de heer Eric Van Rompuy) **13**

## **Regeling van de werkzaamheden** **13**

## **Aanwezig** **13**

## **Afwezig met kennisgeving** **14**

## **Afwezig zonder kennisgeving** **14**

## **Rechtzetting** **14**

## VERGADERING VAN WOENSDAG 4 JUNI 2003

### Voorzitterschap van de heer Norbert De Batselier, voorzitter

– *De vergadering wordt geopend om 14.04 uur.*

### ACTUELE VRAGEN

#### **Wijzigingen aan het investeringsplan van de NMBS en de tweede spoortoegang tot de Antwerpse haven**

**De voorzitter :** Aan de orde zijn de samengevoegde actuele vragen van de heren Caluwé en Malcorps tot de heer Bossuyt, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie, over de wijzigingen aan het investeringsplan van de NMBS en de realisatie van de tweede spoortoegang tot de Antwerpse haven.

**De heer Ludwig Caluwé :** De toenemende drukte op onze wegen veroorzaakt niet alleen overlast maar ook schade aan de economie. Er zijn dringend meer investeringen nodig in mobiliteit, onder meer in spoorwegen.

Deze week kondigde de heer Vinck, gedwongen door een gebrek aan federale subsidies, een aantal wijzigingen bij de NMBS aan. Zo stelt hij voor om een aantal belangrijke investeringen te schrappen, onder meer de tweede spoortoegang tot de Antwerpse haven en de verbinding tussen Antwerpen en de luchthaven van Zaventem. Bovendien acht hij het noodzakelijk om de komende tien jaar het vervoer van goederen over het spoor met een derde te verminderen. Die maatregelen zullen de mobiliteitsproblemen alleen maar vergroten.

Hoe zal de Vlaamse minister van mobiliteit reageren ? Hij kan voorstellen om de investeringen van nationaal belang, onder meer de toegang tot de havens, uit de verdeelsleutel te lichten. Ook is het plausibel om te pleiten voor een regionalisering van het investeringsbeleid. De nota van de formateur is heel vaag over de NMBS. Zal de minister in de komende uren op verduidelijking aandringen ?

**De heer Johan Malcorps :** Ondanks de goednieuwsshow van de heer Verhofstadt, beseffen we allemaal dat de Post en de NMBS nagenoeg failliet zijn. De heer Vinck vraagt 25 miljoen euro extra. Zelfs met die extra middelen zal er geen geld meer zijn voor de tweede spoortoegang tot de Antwerpse haven, tenzij Vlaanderen de helft betaalt. Dat druist in tegen de afspraken.

De heer Vinck wil ook de volgorde van de investeringen wijzigen. De spoortunnel onder de Schelde wordt nu prioritair en de aansluiting met Zaventem wordt uitgesteld.

De Vlaamse regering moet een duidelijk standpunt innemen. Zal zij uitstel of een wijziging in de prioriteiten aanvaarden ? Zelf middelen ophoesten om de put van de NMBS en dus van de federale begroting te dempen is niet conform het regeerakkoord en de afspraken.

**Minister Gilbert Bossuyt :** Ook ik heb in de media vernomen dat de heer Vinck werkt aan een ondernemingsplan. Hij zal dat allicht voorleggen aan de raad van bestuur en de federale formateur. Ik ben formeel noch informeel van wijzigingen aan het twaalfjarig investeringsplan op de hoogte gebracht. Elke wijziging moet onderworpen aan het oordeel van het executieve comité van ministers van mobiliteit. De Vlaamse regering blijft evenwel bij haar standpunt en het twaalfjarig investeringsplan.

**De heer Johan Malcorps :** Het twaalfjarig investeringsplan behelst dus ook de rangorde, timing en financiering.

**De heer Ludwig Caluwé :** Als de verantwoordelijke van de Vlaamse mobiliteit in de kranten verneemt dat de spoorbaas werkt aan een belangrijke ondernemingsnota, moet hij dadelijk reageren.

**Minister Gilbert Bossuyt :** Dat is een subjectieve interpretatie van mijn houding. De Vlaamse en de

federale regering hebben een akkoord dat ze alleen samen kunnen wijzigen. Wat weegt het zwaarst : een voorstel van de heer Vinck of een akkoord tussen de federale en de Vlaamse regering ?

**De voorzitter :** Het incident is gesloten.

### **Stijgende jeugdwerkloosheid**

**De voorzitter :** Aan de orde is de actuele vraag van de heer De Smet tot de heer Landuyt, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, over initiatieven ten aanzien van de stijgende jeugdwerkloosheid.

**De heer Bart De Smet :** De werkloosheid is met 12 procent gestegen in Vlaanderen. De jeugdwerkloosheid en de werkloosheid onder de –18-jarigen zijn met respectievelijk 14 en 43 procent gestegen. Het Planbureau verwacht dat het aantal werklozen dit jaar opnieuw met 40.000 zal stijgen. Zelfs als de economie heropleeft, voorspelt het Planbureau nog een stijging van de werkloosheid tot in 2008.

In het federale ontwerp van regeerakkoord streeft men naar 200.000 nieuwe jobs. Aangezien de arbeidsbevolking met 160.000 eenheden zal toenemen, zal men maar 40.000 extra jobs creëren. De Jobkaart van minister Landuyt lost de jeugdwerkloosheid evenmin op. Nog maar 87 jongeren hebben werk gevonden dankzij de Jobkaart.

Wat zal de Vlaamse regering doen om de jeugdwerkloosheid in te dijken of te verminderen ? Wat zal de Vlaamse regering doen om jongeren die nu aan hun eindexamens bezig zijn, uitzicht te bieden op werk ?

**Minister Renaat Landuyt :** Sedert juni 2001 merken we inderdaad dat een bepaalde groep jongeren geen werk vindt. We hebben deze groep al bijeengebracht om ze te leren solliciteren. Iedereen jonger dan vijftientig jaar en langer dan zes maanden werkloos, heeft een Jobkaart. Die jongeren ontvangen een normaal nettoloon, maar de arbeidskosten zijn de eerste maand lager dankzij de inbreng van de Vlaamse overheid. De VDAB wil die jongeren zo aan een opleiding op de werkvloer helpen. Deze periode kan uitgebreid worden tot zes maanden. Het effect van de Jobkaart is moeilijk in te schatten. Het heeft een duizendtal jongeren aan een eerste werkervaring geholpen en enkele jongeren hebben er vast werk door gevonden.

Naar aanleiding van de federale regeringsonderhandelingen heb ik duidelijk voorgesteld om samen te werken op het vlak van werkgelegenheid. Ik heb aandacht gevraagd voor de specifieke situatie in Vlaanderen en voor alle jongeren.

Belangrijk is wat de regeringsonderhandelingen zullen opleveren aan lastenverlaging. Het ontwerp van regeerakkoord is hoopgevend omdat men kiest voor laaggeschoolden, –18-jarigen en kennisjobs. Wij zullen het federale niveau zijn bevoegdheden laten uitoefenen en onze bevoegdheden concentreren op de regionale behoeften. Zo moeten we vermijden dat een groep jongeren geen enkele kans krijgt op een eerste werkervaring. Nog belangrijker is dat de formateur van plan lijkt de schorsingsbevoegdheid over te dragen naar de regio's.

**De heer Bart De Smet :** Het antwoord ontgoochelt mij en alle jongeren die met hun eindexamens bezig zijn. Het volstaat niet te verwijzen naar de federale regeringsonderhandelingen en de Jobkaart. Wij zullen de situatie blijven volgen.

**De voorzitter :** Het incident is gesloten.

Enquête van het tijdschrift Klasse betreffende de beoordeling van herexamens

**De voorzitter :** Aan de orde zijn de samengevoegde actuele vragen van de heer Dirk De Cock, mevrouw Hermans en de heer Huybrechts tot mevrouw Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de enquête van het tijdschrift Klasse betreffende de beoordeling van herexamens. Deze vragen zullen beantwoord worden door minister Gabriëls.

**De heer Dirk De Cock :** Uit een enquête van het tijdschrift Klasse blijkt dat meer en meer leerlingen, ouders en leerkrachten voorstander zijn van herexamens, terwijl we een tiental jaar geleden zijn afgestapt van het idee om leerlingen enkel door middel van examens te evalueren. We zouden overschakelen op permanente evaluatie, maar in de praktijk bleven examens en permanente evaluatie naast elkaar bestaan zodat er voortdurend stress is. Het is niet verwonderlijk dat vooral jongens een jaar moeten overdoen.

Met een herexamen geeft men jongeren die worstelen met hun puberteit een tweede kans en treedt men niet bestraffend op.

Herexamens hebben overigens ook een budgettair element. Herexamens zijn immers veel goedkoper dan zittenblijvers.

Het is trouwens niet toevallig dat het technisch-secundair onderwijs verhoudingsgewijze meer zittenblijvers kent. De roep naar de herinvoering van het systeem van herexamens is er dan ook het grootst.

Wat kan er ingebracht worden tegen een herinvoering van de herexamens en jongeren op die manier een tweede kans te geven ? Door de herexamens worden de jongeren al gestraft. Er wordt hen immers al een stuk van hun vakantie ontnomen.

Wat denkt de minister over het feit dat een meerderheid van het onderwijsveld gewonnen is voor een herinvoering van het systeem van de herexamens ? De jongeren een tweede kans moeten in ieder geval een tweede kans krijgen.

**Mevrouw Margriet Hermans :** Bij de enquête van het blad 'Klasse' werden meer dan 3000 leerlingen, leerkrachten en ouders ondervraagd. In de loop van de negentiger jaren werd het systeem van herexamens, omwille van verschillende redenen, ontmoedigd. Zo wierp men op dat herexamens te veel als straf en te weinig als remedie gebruikt werden en dat het praktisch en organisatorisch voor de scholen een hele klus was om de herexamens in te richten. Verder vroeg men zich af of een leerling op een paar weken tijd en zonder begeleiding wel in staat was om de opgelopen achterstand van een paar maanden in te lopen. Ten slotte was men de mening toegedaan dat de klassenraad wel voldoende maturiteit bezat om op autonome wijze een oordeel te vellen.

Heel wat mensen opteren voor de herexamens omdat ze een tweede kans bieden. Ikzelf heb ook ooit een tweede zit gehad terwijl een huidige klassenraad me nu zeker zou laten verdergaan naar een volgend leerjaar.

Hoe zal de minister reageren op deze enquête ? Is zij bereid om hier rekening mee te houden ?

**De heer Pieter Huybrechts :** We hebben het allemaal gehoord dat 3 op de 4 leerlingen van het secundair onderwijs gewonnen zijn voor een herinvoering van het systeem van de herexamens. Minister Vanderpoorten en haar kabinet willen dit echter niet en raden aan om herexamens slechts in uitzonderlijke omstandigheden toe te staan.

Blijft de minister bij haar voornemen ondanks het feit dat de meerderheid van de leerkrachten, leerlingen en ouders voorstander zijn van een herinvoering ?

**Minister Jaak Gabriels :** Minister Vanderpoorten heeft momenteel verplichtingen aan het Hof. Ik zal dus antwoorden in haar plaats.

Minister Vanderpoorten verwijst in haar antwoord naar de omzendbrief van 25 juni 1999. Deze brief stipuleert dat de klassenraad over een autonome bevoegdheid beschikt om al dan niet bijkomende proeven op te leggen.

Aan deze omzendbrief werd intussen niets gewijzigd. De minister blijft zich hierop baseren.

**De heer Dirk De Cock :** De minister houdt zich dus aan de omzendbrief uit 1999. We moeten de minister echter een signaal geven dat ze er moet voor zorgen dat de herexamens uit die diaboliserende sfeer worden

gehaald.

**De heer Pieter Huybrechts :** Er bestaan geen strikte regels. De minister en haar kabinet raden in ieder geval herexamens wel af. Als de meerderheid van het onderwijsveld echter gewonnen is voor de herinvoering van het systeem van de herexamens, moet de minister hier rekening mee houden.

**Mevrouw Margriet Hermans :** Herexamens moeten gezien worden als een remedie en niet als een straf. Via herexamens kan men leerlingen immers aanmoedigen om alsnog een inspanning te leveren voor bepaalde vakken.

**De voorzitter :** Het incident is gesloten.

### **Publiek-private samenwerking in de socialewoningbouw**

**De voorzitter :** Aan de orde is de actuele vraag van de heer Platteau tot de heer Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over publiek-private samenwerking in de socialewoningbouw.

**De heer Stefaan Platteau :** In Vlaanderen is er een enorme nood aan sociale huur- en koopwoningen. Op het congres over armoedebestrijding van vorige maandag te Hasselt, legde de minister een aantal plezierige verklaringen af voor al degenen die wachten op een sociale woning.

Vooreerst wens ik echter duidelijkheid over die 67.000 personen die wachten op een sociale woning. Gaat het hierbij over mensen die een sociale woning wensen te huren of te kopen ?

De 118 sociale woningbouwmaatschappijen zouden in totaal nog over 43.000 bouwpercelen beschikken. Dit is een spectaculair getal. In ieder geval biedt het mooie perspectieven. Mensen verwachten van politici immers steeds twee dezelfde zaken. Vooreerst wensen ze een job. In tweede instantie willen ze een woning. Op welke wijze zal de minister deze 43.000 gronden gebruiken voor de bouw van sociale woningen ?

In Vlaams-Brabant zouden er, via het systeem van de PPS, 120 bijkomende sociale woningen gebouwd kunnen worden. Hoe en wanneer zal dit gebeuren ? Welke procedure moet er gevolgd worden ? Kunnen de gemeenten zelf initiatieven ontplooien ?

**Minister Jaak Gabriels :** De heer Platteau stelt een aantal principiële vragen over het systeem van de PPS.

Het investerings- en bouw- en renovatieprogramma voegde ik samen tot één enkel systeem. Verder werd het budget voor de bouw van sociale woningen opgetrokken van 130 miljoen euro tot 300 miljoen euro. De beschikbare kredieten worden ten volle gebruikt.

Verder is er ook het systeem van de PPS. De PPS is een uitvloeisel van een studie die onder een van mijn voorgangers uitgewerkt werd. Het is in ieder geval de bedoeling dat er via dit systeem 1.000 sociale woningen gebouwd worden.

Dit zou 44 woningen moeten opleveren in Dilbeek en 97 in Tienen. Voor de financiering van deze duizend woningen werd in de reguliere financiering 25 miljoen euro uitgetrokken. Het is de bedoeling dat deze projecten snel worden gerealiseerd. Morgen vindt hierover al een overleg plaats in Dilbeek. De aanbestedingsprocedures worden momenteel uitgewerkt, de eerste publicatie zou gebeuren op 15 augustus.

Ik benadruk dat de noden gekend zijn, maar dat differentiatie op zijn plaats is. De gezinssituatie in Vlaanderen is de laatste jaren sterk geëvolueerd. Er is alvast geen grond tekort : we beschikken nog over grondreserves voor 43.000 eengezinswoningen. Een vierde van de beschikbare gronden is bovendien uitgerust met riolering en wegen. Ik hoop dat we er binnenkort in slagen de wachtlijsten voor sociale woningen weg te werken.

**De heer Stefaan Platteau :** Het antwoord van de minister voldoet me.

**De voorzitter :** Het incident is gesloten.

## **ONTWERP VAN DECREET**

### **Integrale jeugdhulp**

#### **Algemene bespreking**

**De voorzitter :** Aan de orde is het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 13 december 2002 betreffende de integrale jeugdhulp.

De algemene bespreking is geopend.

**De heer Jan Roegiers,** verslaggever : De commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen behandelde dit ontwerp van decreet op 3 april en 13 mei 2003. Dit ontwerp van decreet is het gevolg van de motie van aanbeveling van het Vlaams Parlement tot besluit van de maatschappelijke beleidsnota inzake bijzondere jeugdzorg, dat inhoudelijke en procedurele lijnen vastlegde voor de uitbouw van de integrale jeugdhulp.

Begin 2001 werden pilootregio's samengesteld in de gerechtelijke arrondissementen Antwerpen, Gent en Tongeren-Hasselt. Het decreet van 19 juli 2002 betreffende de integrale jeugdhulp maakt het mogelijk om gedurende twee jaar in bepaalde sectoren te experimenteren door de bestaande regelgeving opzij te schuiven.

Dit ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 13 december 2002 bakent het toepassingsgebied van het uitvoeringsbesluit af. Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het kind is een belangrijker pijler van de integrale jeugdhulp. Het uitvoeringsbesluit voegt daar nog enkele klemtonen aan toe : het versterkt de handelingsbekwaamheid van de minderjarige en erkent hem als autonome hulpvragen.

Modulering moet het hulpaanbod over de sectoren heen transparanter maken, zodat cliënt én hulpverlener een beter zicht krijgen op het hulpaanbod. Het uitvoeringsbesluit bepaalt dat alle hulpaanbieders in de pilootregio's hun aanbod omzetten in modules.

Inzake de rechtstreeks toegankelijke hulp maakt het uitvoeringsbesluit netwerkvorming mogelijk en stimuleert het. De cliënt zou zo met zo weinig mogelijk tussenstappen bij de juiste hulp terecht komen.

Inzake de onrechtstreeks toegankelijke hulp legt het besluit de regels vast voor de werking van de toegangspoort. Belangrijk hierbij zijn : diagnostiek, indicatiestelling, toewijzing, trajectbegeleiding en bemiddeling. Over het algemeen moeten de administraties de nodige flexibiliteit aan de dag leggen om de regels aan te passen. Dit blijkt in de praktijk nogal vlot te verlopen.

Uit contacten met projectleiders en koepels blijkt het proces voor sommigen te snel en voor anderen te traag te gaan. Het komt erop aan een evenwicht te vinden.

Op dit ontwerp van decreet werd een advies gegeven door de Raad van State, de SERV, het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap en de Vlaamse Onderwijsraad. Het ontwerp van decreet werd in commissie met acht stemmen voor bij vijf onthoudingen aangenomen. (*Applaus*)

**Mevrouw Trees Merckx-Van Goey :** Op 9 juli 2002 vond de plenaire bespreking plaats van het ontwerp van decreet op de integrale jeugdhulpverlening. De hoorzitting en bespreking hebben CD&V ervan overtuigd dat het aangewezen is om de regering een decretale machtiging te geven om door middel van besluiten van bestaande decreetbepalingen af te kunnen wijken.

Deze machtiging is zeer beperkt en CD&V zal er nauwgezet op toezien dat er geen misbruik van wordt gemaakt. Dit ontwerp van decreet is echter een logisch voortvloeisel uit de bepalingen van het ontwerp van decreet op de integrale jeugdhulpverlening.

De commissie heeft dit ontwerp van decreet op 13 mei besproken. Ik blijf het moeilijk hebben met de totstandkoming van het besluit en het bekrachtigingsdecreet. Niet alleen ontbreekt een eenduidig draagvlak, maar ook enkele zeer belangrijke adviezen missen we. Zo is er geen kindeffectrapport, al is dit vereist bij elk decreet dat de belangen van minderjarigen raakt. Ook het advies van de kinderrechtencommissaris ontbreekt.

We staan wel achter het feit dat binnen de contouren van het decreet en het besluit wordt geëxperimenteerd in de proefregio's, maar verzetten ons uitdrukkelijk tegen een misbruik of overschrijding van de machtiging. Het argument dat ook de rechten van cliënten onderhevig kunnen zijn aan de trial- en errorbevindingen van tijdelijke proefregio's, staat haaks op de idee van een adequate rechtsbescherming.

Het komt de Vlaamse regering niet toe om de bepalingen 'rechten van de cliënt' op te nemen in een uitvoeringsbesluit. Verder stellen we vast dat hoofdstuk 2, dat de rechten van de cliënt bevat, heel wat gebreken vertoont en vragen oproept waaraan kan worden verholpen door de normale parlementaire weg te volgen.

In zijn advies over het ontwerp van besluit stelde de Raad van State dat de bepalingen van hoofdstuk 2, met uitzondering van artikel 4, geen rechtsgrond vinden in het decreet van 19 juli 2002 betreffende de integrale jeugdhulp. Verder stelt de raad dat het gaat over bepalingen die de rechtsverhouding tussen minderjarigen en hun ouders en de hulpverleners betreffen en die impliciet op een afweging van belangen steunen.

Aangezien de decreetgever de regering daartoe niet heeft gemachtigd, kan die niet tot belangenafweging overgaan. Hoofdstuk 2 dient dus uit het ontwerp te worden weggelaten. De regering repliceerde dat er inderdaad een gebrek aan machtiging is, maar stelt dat het parlement de machtiging alsnog geeft door het ontwerp van bekrachtigingsdecreet goed te keuren. Het parlement werd dus welbewust misleid. De regering lapt de machtigingen dus aan haar laars.

Gebruikersrechten of rechten van de cliënt horen principieel niet thuis in een uitvoeringsbesluit. Het is de taak van de decreetgever om deze rechten vast te leggen. Daartoe wordt een aanzet gegeven in het voorstel van decreet houdende de rechtsbescherming en de inspraak van de gebruikers van welzijnsvoorzieningen. Om een ad-hocregeling tegen te gaan en eventuele tegenspraak tussen aparte regelingen te vermijden is het noodzakelijk dat dit voorstel de enige basis vormt voor het vastleggen van gebruikersrechten.

Vandaar dat CD&V een amendement indient dat stelt dat het besluit van de Vlaamse regering van 13 december 2002 betreffende de integrale jeugdhulp, met uitzondering van de bepalingen van hoofdstuk 2, wordt bekrachtigd met ingang van 1 januari 2003. Dit amendement strekt er niet toe de minderjarige en zijn leefomgeving rechteloos te laten in het kader van de integrale jeugdhulp. Desgevallend kan het decreet van 19 juli 2002 betreffende de integrale jeugdhulp worden aangevuld met een deel 'rechten van de minderjarige en zijn leefomgeving'. Daardoor kan het Vlaams Parlement zijn rol ten volle vervullen. Zo is duidelijk dat de bepalingen van hoofdstuk 2 veel onduidelijkheden vertonen en een discussie daarover noodzakelijk is. Het tussentijdse rapport 'Het juridisch statuut van de minderjarige in de jeugdhulpverlening' kan daarbij een passend instrument zijn. Het parlement wordt verondersteld om zonder meer in te stemmen met een aantal zaken. Zo krijgt men in de tekst bijvoorbeeld geen antwoord op de vraag wie de vertrouwenspersoon is en wie zeker niet.

Als we de rechten van de cliënt vergelijken met de reeds bestaande rechten, dan kunnen we alleen maar besluiten dat de cliënten er zeer bekaaid vanaf komen. Zo staat in artikel 8 bijvoorbeeld dat de minderjarige en de betrokken persoon uit zijn leefomgeving vrij en geïnformeerd kunnen instemmen met iedere tussenkomst van een hulpaanbieder.

Een betrokken persoon kan iemand van de school, sport- of jeugdclub zijn, maar evengoed iemand uit een sekte of het drugsmilieu. Ook het inzagerecht is minder dan het bestaande recht op openbaarheid van bestuur. Volgens artikel 7 kan de minderjarige nooit alleen inzage krijgen, maar moet hij vergezeld zijn van een betrokken persoon uit zijn leefomgeving. Bovendien wordt zijn inzagerecht gereduceerd tot een recht op een goed gesprek maar het is niet duidelijk met wie en waarover. Ten slotte vestig ik er nog even de aandacht op dat de minderjarige in een bepaalde interpretatie alleen kan optreden, maar dat geldt dan ook voor de personen uit zijn leefomgeving. Die kunnen dan het recht op een goed gesprek uitoefenen zonder dat de



minderjarige of de ouders daarvan op de hoogte zijn.

Mijn bijdrage is technisch omdat men in de commissie onmiddellijk tot de stemming wou overgaan en niemand op mijn opmerkingen wilde of kon ingaan. De decreetgever gaat duidelijk in de fout. De regering miskende zijn machtiging en de meerderheid keurt het ontwerp zonder enige discussie goed, hoewel ze weet dat er heel wat fouten in de tekst zitten. (*Applaus bij de CD&V*)

**Mevrouw Patricia Ceysens :** Het klopt niet dat we in de commissie het ontwerp niet hebben besproken. Mevrouw Merckx-Van Goey heeft alleen gesproken over hoofdstuk 2; het ontwerp bevat evenwel meer hoofdstukken. Zo zijn onder meer de opsplitsing van het hulpaanbod, het regionale netwerk van rechtstreekse en onrechtstreekse hulp, de indicatie stelling, de trajectbegeleiding voor minderjarigen grote verworvenheden die we in de integrale jeugdhulp proberen op te nemen. De meerwaarde die het ontwerp levert aan een beter hulpaanbod voor minderjarigen is dan ook groot. Blijkbaar vindt mevrouw Merckx-Van Goey dat ook. We vinden dat hoofdstuk 2 in dit experiment een plaats moet krijgen en dat we al de rest niet zomaar overboord kunnen gooien.

**Mevrouw Trees Merckx-Van Goey :** Het ontwerp van decreet integrale jeugdhulpverlening waarin een machtiging wordt gegeven aan de regering, hebben we net zoals de meerderheid, actief gesteund. Daarmee hebben we ook de rol van het parlement versterkt. We hebben er dus geen problemen mee dat de regering beslissingen neemt op basis van een machtiging.

De bekrachtiging moet echter binnen de machtiging blijven. We gaan akkoord met het hele besluit met uitzondering van hoofdstuk 2. Daarom hebben we een amendement ingediend dat ertoe strekte dat hoofdstuk uit het ontwerp te halen.

Sedert 5 december van vorig jaar kende de regering het advies van de Raad van State. Ze wist dus dat er een probleem was met de rechtsgrond voor de rechten van de cliënt. Daarom had ze in de bekrachtiging een tweede artikel moeten invoegen met de rechten van de cliënt. We vragen ons af waarom de minister dat niet heeft gedaan.

**Mevrouw Patricia Ceysens :** Het komt de minister toe op deze vraag te antwoorden. Nochtans zou ook het invoegen van een artikel in het decreet een eigenaardige oplossing zijn geweest.

Het verbaast me dat de Raad van State nu opmerkingen maakt. Ik had niet verwacht dat deze Raad zo soepel zou reageren op het machtigingsontwerp en dat hij genoeg zou hebben genomen met de beperking in tijd en ruimte en met de bepaling dat alles zou moeten worden voorgelegd aan het parlement. De Raad van State was zich ervan bewust dat de regering hiermee een machtiging kreeg om de bestaande decreten naast zich neer te leggen.

Hopelijk heeft de Raad van State toen geoordeeld dat het hoog tijd was om in te grijpen vermits de minderjarigen ten gevolge van juridische obstakels niet meer de juiste hulp konden krijgen.

Mevrouw Merckx-Van Goey maakt geen opmerkingen over de te verwachten evolutie in de integrale jeugdhulpverlening. Ze heeft het alleen over de vraag waar het hoofdstuk 2 moet staan, wat een louter legistische discussie is.

Zij meent ook dat dit een artikel van het ontwerp dient te worden. Wij menen dat dit in het besluit kan blijven staan. Deze rechten voor de minderjarigen gelden immers alleen voor een beperkte tijd en ruimte. Daarom menen we dat ze kunnen opgenomen worden in de experimentele regeling, zodat men er zeker kan van zijn dat ze in dat geval tenminste gelden.

**Mevrouw Trees Merckx-Van Goey :** Het belangrijkste verschil is dat wij van oordeel zijn dat er met rechten van cliënten niet mag worden geëxperimenteerd. In de commissie is er immers geen debat geweest over deze rechten. We beschikken niet over het document dat werd opgemaakt door de werkgroep Rechtspositie van de Minderjarigen. Wij menen dat niet het parlement maar de regering in gebreke is gebleven. Zij had in het voorstel van decreet inzake de gebruikersrechten een coherente regeling voor de

rechten van de minderjarigen kunnen inlassen.

**Mevrouw Patricia Ceysens :** Het uitschrijven van de rechten van de cliënt in een ontwerp van decreet is niet zo gemakkelijk. Het verbaast me dat u het ermee eens bent dat dit in het ontwerp blijft staan en dat het voorwerp mag zijn van de experimenten in de regio's. Experimenteren met diagnostiek of met trajectbegeleiding is ook experimenteren met rechten.

Wij willen het coherente geheel in het besluit laten staan. Dan is er ten minste zekerheid dat we dit toelaten in dit experiment, dat beperkt is in tijd en ruimte.

**Mevrouw Trees Merckx-Van Goeij :** Het is de essentie van wetgeving een belangenafweging te maken. Dit artikel kan in een ontwerp van decreet staan indien we hierover een debat hebben gevoerd in het parlement en een belangenafweging hebben gedaan.

Indien de teksten over de rechten perfect waren geweest, dan hadden we een amendement gemaakt om de passage over de rechten over te hevelen van het besluit naar het decreet en dan hadden we hieraan een uitgebreide discussie gewijd. De tekst is echter onvolkomen.

**Mevrouw Patricia Ceysens :** Er staat ook niets in de tekst over dwang. Ook dat is volgens ons een tekort. De regering beschikt over de nodige middelen om te weten wat men op het terrein aankan. Ik neem aan dat er nog een besluit zal volgen waarin nog een aantal andere zaken worden voorgelegd aan het Parlement. Ook dan zullen er juridische discussies volgen.

De gehanteerde werkwijze is ongebruikelijk, maar we hebben daarvoor de toelating van de Raad van State en we pakken het op een voorzichtige en verantwoorde manier aan.

Als we een einde willen maken aan de situatie waarbij de jongeren louter toevallig op een bepaalde plaats terechtkomen, dan moeten we zo handelen. (*Applaus bij de VLD, sp.a, AGALEV en VU&ID*)

**Mevrouw Marijke Dillen :** Onze fractie erkent dat er vraag was om de integrale jeugdhulp van onderuit via experimenten gestalte te geven.

We kunnen ook in grote lijnen akkoord gaan met de fundamentele principes, zij het dat we de teksten hier en daar zouden willen aanpassen. We menen bijvoorbeeld dat de rechten van de ouders in hoofdstuk 2, artikel 7 fundamenteel worden beperkt. We zijn het ook niet eens met de vrijblijvendheid als basisprincipe bij de trajectbegeleiding in artikel 8.

De manier waarop deze problematiek door dit ontwerp van decreet wordt aangepakt, is echter een voorbeeld van slecht decretaal werk.

Aan de basis van dit ontwerp ligt het decreet van 19 juli 2002 betreffende de integrale jeugdhulp, waarin het Vlaams Parlement aan de minister de machtiging heeft gegeven om in bepaalde sectoren de bestaande regelgeving opzij te schuiven om zo te kunnen experimenteren via uitvoeringsbesluiten.

Onze fractie ging ervan uit dat de minister de uitvoeringsbesluiten op een grondige en juridisch correcte wijze zou uitwerken. Dat is echter niet het geval.

Wij hebben een aantal bedenkingen bij dit ontwerp van decreet. Het uitvoerige advies van de VLOR stelt dat dit ontwerp aanleiding geeft tot bezorgdheid over de eigenheid van de aanpak en over de autonomie van de CLB's. Het advies stelt voorts dat de school ontbreekt in de benadering van de integrale jeugdhulp en dat onverwachte neveneffecten mogelijk zijn.

Het uitvoeringsbesluit is een eerste stap in de verdere uitwerking van de integrale jeugdhulp. Het zal voor het parlement moeilijk zijn om daar nog fundamentele veranderingen in aan te brengen.

De minderjarige krijgt het recht om zich te verzetten tegen inzage van de ouders in het dossier. Hoewel het

soms gerechtvaardigd kan zijn, is het een aantasting van de ouderlijke macht. Ik betreur ook dat er geen kindeffectrapport is. Vooraleer de integrale jeugdhulp definitief geregeld wordt, moet er een grondige en wetenschappelijk verantwoorde evaluatie van de proefprojecten zijn.

Voor hoofdstuk twee van het uitvoeringsbesluit waarin de cliënt een grote handelingsbekwaamheid krijgt, bestaat geen rechtsgrond. Ook de Raad van State beklemtoont dat in een uitvoerig gemotiveerd advies. Om die reden zullen we ons dan ook onthouden. We steunen het amendement van CD&V dat stelt dat gebruikersrechten niet thuishoren in een uitvoeringsbesluit. Die moeten geregeld worden in een decreet, na een grondig en uitvoerig parlementair debat. De vertegenwoordiger van de minister wimpelde de kritiek van de Raad van State weg en verwees naar tegengestelde adviezen van andere juristen. Hij gaf echter geen verdere toelichting, wat mij deed twijfelen aan die zogenaamde adviezen.

In 2002 was er al een parlementair initiatief over de rechtsbescherming en de inspraak van gebruikers van welzijnvoorzieningen. De minister had zich daarop kunnen baseren om dit dossier op een correcte wijze af te handelen. Mijn fractie zal zich onthouden wegens het slordige uitvoeringsbesluit zonder juridische basis voor hoofdstuk 2. (*Applaus bij het VB*)

**Mevrouw Ria Van Den Heuvel :** Eindelijk wordt de experimentele werkwijze decretaal geregeld. Hopelijk is het een belangrijke stap om de hulpverlening voor jongeren op een integrale wijze te organiseren.

Bij de rondetafelconferentie van 1998 over bijzondere jeugdbijstand werden een aantal knelpunten in de bijzondere jeugdzorg en de belendende sectoren duidelijk. Nog altijd zijn de sectoren niet in staat om geïntegreerd te werken. Ze organiseren gelijkaardige en zelfs concurrerende initiatieven. De cliënt wordt geconfronteerd met een onoverzichtelijk kluwen van hulpvormen en een aanbod dat niet noodzakelijk aangepast is aan zijn problemen. Het schrijnendste is dat er, ondanks het grote aanbod, bepaalde jongeren niet geholpen kunnen worden. De sectoren hebben wel gelijkaardige hulpvormen maar vaak andere spelregels en subsidievoorwaarden, wat de rechtszekerheid van de voorzieningen in het gedrang brengt. Daarenboven bepaalt het aanbod de hulp. Omdat de registratie per sector gebeurt, is er geen omvattend overzicht. Om al die redenen ben ik blij dat er eindelijk een decretale basis is voor het besluit.

Ik vind het goed dat experimenten over de rechten van de cliënt nu mogelijk worden. Zo kan nagegaan worden hoe die rechten in praktijk evolueren.

**Mevrouw Sonja Becq :** Bepaalde werkgroepen van de integrale jeugdhulp zijn niet tevreden over de huidige formulering van de rechten van jongeren. Het is niet goed dat men rechten experimenteel toekent. Aan een besluit kunnen parlementsleden daarenboven niets wijzigen. Wij gaan akkoord met experimenten in de integrale jeugdhulp maar niet met de werkwijze.

**Mevrouw Ria Van Den Heuvel :** Wij houden er een andere mening op na, maar zowel het besluit als het ontwerp van decreet zijn op het Kinderrechtenverdrag gebaseerd. Dat moet toch een voldoende stevige basis zijn.

Dit ontwerp van decreet heeft maar een tijdelijke waarde en zal gevolgd worden door een nieuw ontwerp van de decreet waarin we de cliëntrechten definitief vastleggen. Tot juni 2004 hebben we de kans om onze bekommernissen kenbaar te maken.

Dit ontwerp van decreet moduleert het aanbod en maakt een duidelijk onderscheid tussen het rechtstreeks toegankelijke en het onrechtstreeks toegankelijke aanbod. Hulpverleners zullen hun kernopdracht duidelijk moeten omschrijven in het belang van de collega's en van de hulpvragers. Belangrijk is dat dure hulp niet rechtstreeks toegankelijk is. Minister Bytbeier moet er wel op toezien dat de financiële draagkracht en de sociale status van de hulpvrager nooit een criterium worden om hulp toe te kennen.

Minister Vogels heeft er indertijd voor gekozen om van onderuit te werken om iedereen bij dit experiment te betrekken. Het klopt dat niet elk advies even positief is, maar deze werkwijze garandeert wel dat iedereen achter de definitieve versie van de integrale jeugdhulpverlening zal staan.

Er is geen kindeffectrapport bij dit ontwerp van decreet omdat het maar een tijdelijke regeling invoert.

Dit ontwerp van decreet treedt op 1 januari 2003 in werking en loopt tot 30 juni 2004. Ondertussen moet minister Byttebier zoeken naar een nieuwe decretale basis. Wij zullen haar daarin steunen. Overigens roep ik minister Van Grembergen op werk te maken van algemene preventie, die ik voortaan opgroeiondersteuning zou willen noemen. (*Applaus*)

**Minister Adelheid Byttebier :** Integrale jeugdhulp betekent dat de vraag van de cliënt centraal staat. Het is niet evident om verschillende sectoren te doen samenwerken. Het Vlaams Parlement schaaft zich eigenlijk expliciet achter aanbeveling 29 uit de maatschappelijke beleidsnota Bijzondere Jeugdzorg waarin de mogelijkheid om te experimenteren wordt vooropgesteld.

Minister Vogels heeft in 2002 geprobeerd deze aanbeveling uit te voeren door een experiment op te zetten in drie proefregio's. Dit experiment is zowel in ruimte als in tijd beperkt. Het besluit dat vandaag ter bekrachtiging voorligt, zorgt voor de juridische basis door toe te staan dat van de regels wordt afgeweken om nieuwe regels uit te proberen. Dankzij dit besluit kan het concept van de integrale jeugdhulp aan de praktijk getoetst worden.

Dit besluit is evenwel geen voorafspiegeling van de uiteindelijke regels. Niet de huidige regels, maar de evaluatie van het experiment zullen de uiteindelijke regels bepalen.

Alle decretaal noodzakelijke adviezen werden ingewonnen. Er is ook een kindeffectrapport gemaakt, waarmee in het decreet van 19 juli 2002 rekening gehouden werd. Voor het uitvoeringsbesluit werd geen kindeffectrapport gevraagd maar is er wel overlegd met de kinderrechtencommissaris.

Bij het volgende ontwerp van decreet, dat het resultaat zal zijn van de experimenten, moet het kindeffectrapport ten volle meespelen.

**Mevrouw Trees Merckx-Van Goey :** Bij het machtigingsdecreet van juli 2002 was inderdaad een kindeffectrapport gevoegd. Als we het besluit niet voor 13 juni bekrachtigen, is het alsof het nooit heeft bestaan. Het is essentieel om de procedure van de decretale onderbouw te respecteren. Bij dit ontwerp vind ik geen enkel kindeffectrapport. Ik zou daar mee akkoord kunnen gaan als het besluit zich had beperkt tot datgene waartoe het parlement machtiging had verleend.

**Mevrouw Ria Van Den Heuvel :** Dat standpunt is aannemelijk, want over dit alles kunnen meningsverschillen bestaan. Maar de wijze waarop rechten in de integrale jeugdhulpverlening gestalte krijgen, moet uitgeprobeerd worden. Experimenten zijn nodig. Daarstraks heb ik echter al gezegd dat wanneer dit experiment definitief decretaal wordt onderbouwd er zeker kindeffectrapportage zal moeten uitgevoerd worden.

**Mevrouw Trees Merckx-Van Goey :** Wij vinden dat men met rechten van cliënten, rechten van minderjarigen niet mag experimenteren. Als men belangen moet afwegen, is dit de essentiële taak van het parlement. Het parlement moet beslissen.

De rechten kunnen toegekend worden tot op het ogenblik dat de experimentele fase voorbij is. Die rechten moeten echter onbetwist zijn en het resultaat vormen van een beslissing van het parlement en niet van een regering.

**De voorzitter :** Dit is een belangrijke opmerking vanwege het parlement. Ook de Raad van State heeft trouwens geponeerd dat er geen rechtsgrond bestaat in het decreet voor hoofdstuk twee. De regering moet een goede argumentatie opbouwen.

Mevrouw Ceysens heeft daarnet al een mogelijke constructie uit de doeken gedaan. Sluit de minister zich bij daarbij aan ?

**Mevrouw Marijke Dillen :** Tijdens de commissiebesprekingen heeft de verantwoordelijke voor de integrale

jeugdzorg nadrukkelijk gezegd dat hij beschikt over juridische adviezen die stellen dat de Raad van State het bij het verkeerde eind heeft. Dit is niet onbelangrijk. Kan de minister deze adviezen aan het parlement voorleggen? Zoals de zaken er nu voorstaan, beschikt de minister immers eenvoudig niet over een rechtsgrond. Duidelijker kan de Raad van State toch niet zijn?

**Minister Adelheid Byttebier :** Ik volg de redenering van mevrouw Ceysens. Men experimenteert inderdaad niet met rechten. Dit gebeurt hier dan ook niet. Indien we hoofdstuk twee hadden geschrapt, dan zou er pas een rechtsvacuüm ontstaan. We hebben de verantwoordelijkheid genomen om die rechten te specificeren. Hiervoor beschikken we over drie legitimeringsgronden. Voor dit decreet werd niets nieuws verzonnen.

Hoofdstuk twee is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat jongeren en jeugdhulpverleners die meestappen in het experiment, niet rechteloos worden. Ik herinner het parlement aan zijn optie om het experiment mogelijk te maken. In dat geval moet men ook garanties inbouwen dat mensen die deelnemen aan het experiment niet terechtkomen in een rechtsvacuüm. Dit is de eerste legitimeringsgrond.

Een tweede legitimeringsgrond bestaat in de rechten van het kind. In het internationale verdrag van de rechten van het kind staat heel duidelijk dat aan de mening van het kind een passend belang moet gehecht worden. Dit alles dient te gebeuren in overeenstemming met de leeftijd en de maturiteit van het kind.

De derde legitimeringsgrond is het bijkomende subjectieve criterium van de handelingsbekwaamheid. Bij een zwaar mentaal gehandicapte van 14 jaar houdt men daarmee rekening.

**Mevrouw Marijke Dillen :** De minister beweert dat er met rechten niet geëxperimenteerd wordt. Dat is in tegenspraak met hoofdstuk twee van het ontwerp.

Ik wijs op twee punten. Zo krijgt de jongere uitdrukkelijk het recht om zich te verzetten tegen de toegang van zijn ouders of de wettelijke vertegenwoordiger tegen alle of bepaalde informatie uit de dossiers die over hem of haar gaan. In een aantal gevallen kan dit gerechtvaardigd zijn. Vooraleer men dit echter als besluit poneert, moet men weten waarover men spreekt. Er is echter geen debat of onderzoek geweest. Men experimenteert hier ten volle en men doet afbreuk aan de rechten van de ouders.

Verder poneert men het recht om geïnformeerd vrij in te stemmen in iedere tussenkomst van een hulpaanbieder of andere voorziening. Men geeft dus aan de minderjarige het recht om te bepalen of hij of zij al dan niet geïnteresseerd is in trajectbegeleiding bijvoorbeeld. Ook hier weer experimenteert men op een absoluut onverantwoorde wijze.

Dit alles kan niet ingeschreven worden in een uitvoeringsbesluit. Ik vraag nogmaals om het advies te geven van die juristen.

**Minister Adelheid Byttebier :** Ik kan enkel herhalen dat hoofdstuk twee een rechtsvacuüm voorkomt.

Als men aan het statuut van de minderjarigen sleutelt, is het duidelijk dat men ook oog moet hebben voor het statuut van de ouders, al moet men beide statuten niet noodzakelijk aan elkaar koppelen. Een sterker statuut van de minderjarigen vraagt echter ook een sterker statuut van de ouders. Wanneer we dit experiment volgend jaar evalueren, zullen we ook werken aan het statuut van de ouders.

**De voorzitter :** De algemene bespreking is gesloten.

### **Artikelsgewijze bespreking**

**De voorzitter :** Aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 13 december betreffende de integrale jeugdhulp.

Er is een amendement van mevrouw Merckx-Van Goey op artikel 2.

**Mevrouw Trees Merckx-Van Goey :** Ik ben duidelijk geweest. Het amendement heeft tot doel om de puntjes op de i te zetten. De CD&V-fractie is een voorstander van volwaardige rechten van cliënten. Dit moet echter op een coherente manier gebeuren nadat er een belangenafweging heeft plaatsgehad. Dit alles moet gebeuren door het parlement. De regering heeft niet de taak om, los van een decretale onderbouw, zaken voor te leggen aan het parlement.

Hoofdstuk twee moet uit het besluit gelicht worden. Op basis van het decreet over gebruikersrechten of op basis van een voorstel van de regering met betrekking tot deze cliëntenrechten moet er in dit parlement een debat gevoerd worden. (*Applaus bij CD&V en het VB*)

- *Artikel 1 wordt zonder opmerkingen aangenomen.*
- *De stemmingen over artikel 2 en over het amendement op artikel 2 worden aangehouden.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

Ik stel voor om de stemmingen te houden na een schorsing van een tiental minuten. (*Instemming*)

- *De vergadering wordt geschorst om 16.15 uur.*
- *De vergadering wordt hervat om 16.33 uur.*

## **BRIEF VAN DE MINISTER-PRESIDENT**

**De voorzitter :** Ik ontvang vandaag een brief van minister-president Dewael. Deze brief luidt als volgt: “Op 5 juni 2003 zal ik de eed afleggen als lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Gelet op het feit dat deze functie onverenigbaar is met het ambt van minister-president ingevolge artikel 59 paragraaf 3 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, bied ik u hierbij mijn ontslag aan en dit met ingang van 5 juni 2003. Ik houd eraan u en de leden van het Vlaams Parlement te danken voor de samenwerking van de afgelopen jaren. Met oprechte groet.”

## **ONTWERP VAN DECREET**

### **Integrale jeugdhulp**

#### **Aangehouden stemmingen**

**De voorzitter :** Aan de orde zijn de aangehouden stemmingen over het amendement op artikel 2 en over artikel 2 van het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 13 december 2002 betreffende de integrale jeugdhulp

- *Het amendement wordt niet aangenomen.*
- *Artikel 2 wordt aangenomen.*

#### **Hoofdelijke stemming**

**De voorzitter :** Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet tot bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 13 december 2002 betreffende de integrale jeugdhulp.

**Mevrouw Mieke Van Hecke :** Ik heb een stemafpraak met de heer Herman Lauwers.

**De heer Eric Van Rompuy :** Ik stel vast dat het vereiste aantal leden van de meerderheid niet aanwezig is om geldig te kunnen stemmen. Dit is de laatste tijd vaak het geval ook in commissies. Ik stel daarom voor de stemming te schorsen. Als de voorzitter besluit toch tot de stemming over te gaan, zal CD&V de zaal

verlaten.

**De voorzitter :** Het is een parlementaire geplogenheid dat stemafspraken hoe dan ook gehandhaafd blijven. In dit geval zijn er drie : die van mevrouw Van Hecke, de heer De Roo en de heer De Meyer. Ik stel voor de vergadering een kwartier te schorsen. (*Instemming*)

- *De vergadering wordt geschorst om 16.39 uur.*
- *De vergadering wordt hervat om 17.08 uur.*
- *Het vereiste quorum wordt met 58 stemmen bij 3 onthoudingen niet bereikt.*

**De voorzitter :** Punt 4 van artikel 50 bepaalt dat in dat geval de hoofdelijke stemming wordt herhaald bij het begin van de volgende vergadering, die op een zo nabij mogelijk tijdstip wordt vastgelegd. Dat betekent dat de hoofdelijke stemming over het ontwerp volgende week woensdag om 14 uur plaatsvindt.

## **REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN**

**De voorzitter :** Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen opnieuw bijeen op woensdag 11 juni 2003 om 14 uur. (*Instemming*)

- *De vergadering wordt gesloten om 17.09 uur.*

## **AANWEZIG**

Wilfried Aers, Sonja Becq, Jos Bex, André-Emiel Bogaert, Mathieu Boutsen, Louis Bril, Jozef Browaeyns, Karlos Callens, Ludwig Caluwé, Patricia Ceysens, Hilde Claes, Marc Cordeel, Carlo Daelman, Norbert De Batselier, Carl Decaluwe, Veerle Declercq, Dirk De Cock, Frans De Cock, Niki De Gryze, Karel De Gucht, Hilde De Lobel, Ann De Martelaer, Wivina Demeester-De Meyer, Julien Demeulenaere, Jos De Meyer, Johan Demol, André Denys, Herman De Reuse, Peter De Ridder, Johan De Roo, Claudine De Schepper, Bart De Smet, Jacques Devolder, Filip Dewinter, Marijke Dillen, Vera Dua, Gisèle Gardeyn-Debever, Sven Gatz, Jean Geraerts, Jos Geysels, Eloi Glorieux, Brigitte Grouwels, Dominique Guns, Peter Gysbrechts, Margriet Hermans, Dirk Holemans, Patrick Hostekint, Pieter Huybrechts, Marino Keulen, Gerald Kindermans, Patrick Lachaert, Boudewijn Laloo, Jan Laurys, Marcel Logist, Jan Loones, Dominiek Lootens-Stael, Chokri Mahassine, Johan Malcorps, Luc Martens, Erik Matthijs, Trees Merckx-Van Goey, André Moreau, Flor Ory, Leo Peeters, Jan Penris, Stefaan Platteau, Frans Ramon, Jan Roegiers, Freddy Sarens, Johan Sauwens, Cis Schepens, Eddy Schuermans, Guy Sols, Jos Stassen, Steve Stevaert, Felix Strackx, Guy Swennen, Jacques Timmermans, Bruno Tobback, Gilbert Van Baelen, Riet Van Cleuvenbergen, Marc van den Abeelen, Dany Vandenbossche, Luc Van den Brande, Marleen Van den Eynde, Ria Van Den Heuvel, Mark Van der Poorten, Kris Van Dijck, Jan Van Duppen, Ilse Van Eetvelde, Christian Van Eyken, Roland Van Goethem, Joris Van Hauthem, Mieke Van Hecke, Ingrid van Kessel, Gilbert Vanleenhove, Jef Van Looy, Gracienne Van Nieuwenborgh, Luk Van Nieuwenhuysen, André Van Nieuwkerke, Karim Van Overmeire, Eric Van Rompuy, Etienne Van Vaerenbergh, Jan Verfaillie, Francis Vermeiren, Jo Vermeulen, Christian Verougstraete, Miel Verrijken, Robert Voorhamme, Johan Weyts, Frans Wymeersch.

## **AFWEZIG MET KENNISGEVING**

Anny De Maght-Aelbrecht, Julien Librecht, Jacky Maes, Chris Vandenbroeke : gezondheidsredenen ;

Didier Ramoudt, Lucien Suykens, Paul Wille : buitenslands ;

Koen Helsen : ambtsverplichtingen;

Veerle Heeren, Herman Lauwers : familieverblijven.

### **AFWEZIG ZONDER KENNISGEVING**

Rufin Grijp, Walter Vandenbossche, Jul Van Aperen.

### **RECHTZETTING**

#### **Beknopt verslag nr. 57 van 26 mei 2003.**

De heer Luc Van den Brande werd bij de berichten van verhindering verkeerdelijk vermeld als 'afwezig zonder kennisgeving'. De heer Van den Brande verbleef in het buitenland.

